

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “การเมืองในการถ่ายภาพท่องเที่ยว: การครอบงำและการต่อรองเชิงวัฒนธรรม” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ที่มุ่งศึกษาวิเคราะห์ความโน้มเอียงทางอุปนิสัย (habitus) / รสนิยมด้านการถ่ายภาพท่องเที่ยวและการบริโภคภาพถ่ายท่องเที่ยวของกลุ่มคนในแวดวง (fields) ของนักถ่ายภาพท่องเที่ยว ด้วยวิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (in-depth interview) การเข้าร่วมสังเกตในพื้นที่วิจัย (field observation) การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ที่เป็นภาพถ่ายท่องเที่ยวอำเภอสังขละบุรี และการทดลองนำภาพถ่ายท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นจากการประกอบสร้างความหมายจากกรณีศึกษาทั้ง 4 กรณีให้กลุ่มคนในแวดวงย่อยต่าง ๆ อันได้แก่ แวดวงช่างภาพเชิงสุนทรีย์ะ แวดวงช่างภาพอาชีพ แวดวงนักท่องเที่ยว และแวดวงคนในพื้นที่ ได้เข้าไปอ่านความหมายผ่านแนวคิดหลักที่สำคัญในเรื่องทุนทางวัฒนธรรม (cultural capital) ของปีแอร์ บูร์ดิเยอ กับแนวคิดในเรื่องภาพตัวแทนในมุมมองของสำนักวัฒนธรรมศึกษา

ผลการศึกษาพบว่า การถ่ายภาพและภาพถ่ายท่องเที่ยวสำหรับบางคนที่อาจมองว่าเป็นรูปแบบของการสื่อสารที่มีบทบาทแค่เพียงการบันทึกความทรงจำร่วมกันของคนในสังคมนั้น แท้จริงแล้วการถ่ายภาพและภาพถ่ายท่องเที่ยวสามารถเป็นรูปแบบหรือพื้นที่ทางการเมืองได้ การถ่ายภาพท่องเที่ยวและภาพถ่ายท่องเที่ยวจะเป็นพื้นที่ทางการเมืองก็ต่อเมื่อ “เกิดการปะทะสังสรรค์” ซึ่งกันและกันของกลุ่มคนในแวดวงต่าง ๆ โดยผ่านสิ่งที่เรียกว่า รสนิยมและความโน้มเอียงทางอุปนิสัย อันมีที่มาจากการก่อรูปของกลุ่มคนแต่ละแวดวงตลอดรวมไปถึงภาคปฏิบัติการต่าง ๆ ของทุน ซึ่งประกอบไปด้วยการสั่งสม การต่อยอด การเลื่อนไหล การสร้างความชอบธรรมให้กับทุน จนกลายมาเป็นเอกลักษณ์หรือรสนิยมทางการถ่ายภาพท่องเที่ยวที่มีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น กลุ่มแวดวงช่างภาพสุนทรีย์ะนั้น มีรสนิยมการถ่ายภาพที่เน้นความงามในเชิงสุนทรีย์ะ (taste of art / aesthetics) ที่พวกเขาสามารถเข้าไปออกแบบ ตกแต่ง จัดการกับทุกสิ่งทุกอย่างทั้งที่มีและไม่มีอยู่จริงในพื้นที่การท่องเที่ยว ด้วยความรู้ความสามารถตามหลักการในเชิงเทคนิคด้านการถ่ายภาพ ส่วนรสนิยมด้านการถ่ายภาพท่องเที่ยวของกลุ่มแวดวงช่างภาพอาชีพนั้น นอกจากจะมีลักษณะของการเข้าไปจัดการ ออกแบบ จัดวางทุกสิ่งทุกอย่างได้ตามที่ต้องการ ด้วยชุดความรู้ในเชิงศาสตร์และศิลป์ด้านการถ่ายภาพเหมือนอย่างกรณีของกลุ่มช่างภาพเชิงสุนทรีย์ะแล้ว รสนิยมด้านการถ่ายภาพท่องเที่ยวที่ถือได้ว่าแตกต่างออกไปจากกลุ่มแวดวงช่างภาพเชิงสุนทรีย์ะก็คือ รสนิยมการถ่ายภาพที่เน้นความสมจริงตามหลักการในเชิงวารสารศาสตร์ (taste of journalism) ในขณะที่รสนิยมด้านการถ่ายภาพของกลุ่มแวดวงนักท่องเที่ยว นั้น เรียกได้ว่าเป็นรสนิยมด้านการถ่ายภาพท่องเที่ยวแบบชนชั้นกลางในเมืองที่เน้นและให้ความสนใจในเรื่องของ

ความตื่นตาตื่นใจ หรือหาว แปลกตา (taste of exoticism) เพื่อที่จะบอกว่าตนเองในฐานะนักท่องเที่ยว เคยไปหรือเคยอยู่ในพื้นที่ท่องเที่ยวมาก่อน และสำหรับรสนิยมด้านการถ่ายภาพท่องเที่ยวของกลุ่มคนในพื้นที่นั้น เป็นรสนิยมด้านการถ่ายภาพของคนที่เกิดและเติบโตในพื้นที่ท่องเที่ยวอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี (taste of localism) ที่มีความรอบรู้ในฐานะของผู้ชำนาญการในทุก ๆ เรื่องราวที่เกิดขึ้นในพื้นที่ท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็นความรอบรู้ในเรื่องของประวัติความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ มอญพลัดถิ่น ความรอบรู้ในเรื่องของภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ตลอดจนภูมิสถาปัตยกรรมของสิ่งปลูกสร้าง ขนบธรรมเนียมประเพณีพิธีกรรมความเชื่อต่าง ๆ ในฐานะของคนมอญที่เกิดเติบโตและใช้ชีวิตอยู่ในพื้นที่แห่งนี้

จากการวิเคราะห์ลักษณะการปะทะสังสรรค์กันระหว่างกลุ่มคนในแวดวงต่าง ๆ ยังพบอีกด้วยว่า ยิ่งกลุ่มแวดวงที่สังคม / ถูกครอบงำจากทุนความรู้ด้านการถ่ายภาพมากเท่าใด การแสดงออกของกลุ่มแวดวงดังกล่าวก็มีแนวโน้มของการพยายามเข้าไปครอบงำทางความคิดด้านการถ่ายภาพ และสร้างความชอบธรรมให้กับภาพถ่ายในแบบฉบับของตนเองมากเท่านั้น เช่น กรณีของช่างภาพเชิงสุนทรีย์ และช่างภาพอาชีพ ที่มีแนวโน้มจะใช้ทุนความรู้ของตนไปครอบงำคนกลุ่มอื่น

ส่วนในกรณีของนักท่องเที่ยวและคนในพื้นที่ ที่มีแนวโน้มการสังคม / ถูกครอบงำจากทุนความรู้ด้านการถ่ายภาพในระดับที่น้อยกว่ามืออาชีพด้านการถ่ายภูมุนั้น ก็มีแนวโน้มต่อรองกลับไปยังชุดความหมายที่ถูกประกอบสร้างขึ้นจากมืออาชีพด้านการถ่ายภาพด้วยทุนที่นักท่องเที่ยว และคนในพื้นที่สังคมไว้เช่นกัน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยพบว่า อำนาจของการเข้าปะทะกันระหว่างคนทั้ง 4 กลุ่มในวงจรแห่งการผลิตความหมายในภาพถ่ายท่องเที่ยวซึ่งประกอบไปด้วย วงจรแห่งการผลิต การเผยแพร่ ตลอดจนการบริโภคที่เกิดขึ้นในพื้นที่หรือสนามของการถ่ายภาพในงานวิจัยชิ้นนี้นั้น ไม่เท่าเทียมกันเสมอไป กล่าวคือ ในขณะที่ช่างภาพเชิงสุนทรีย์และช่างภาพอาชีพมีอำนาจเข้าไปช่วงชิงความชอบธรรมในทุกขั้นตอนของวงจรการผลิตความหมาย แต่ทว่านักท่องเที่ยวกลับไม่สามารถที่จะเข้าไปช่วงชิงความชอบธรรมในทุกขั้นตอนของวงจรการผลิตความหมายได้ ส่วนคนในพื้นที่แม้จะมีทุนทางความรู้และทุนทางวัฒนธรรมในระดับหนึ่ง แต่พวกเขาไม่เพียงแต่ขาดช่องทางในการเผยแพร่รสนิยมของตนออกไปเท่านั้น หากทุนทางความรู้และทุนทางวัฒนธรรมของคนในพื้นที่ดังกล่าวยังไม่สามารถนำไปสู่การผลิตซ้ำซึ่งรสนิยมได้อีกด้วย

Abstract

This research work on “Politics of Tourism Photography : Cultural Domination and Negotiation” is a piece of qualitative research the main objective of which is to study and analyze the habitus and preferences in photography for tourism and consumption for tourist photos of people in the field of photography. In this research, I-the researcher- gleaned all desired information via in-depth interviews, field observation, textual analysis on tourist photographs of Sangkhlaburi District and the exhibition of photographs that have been created from the construction of meanings obtained from all the four study cases, to people from various fields such as aesthetic photographers, professional photographers, tourists, and local people who can learn the meanings through Pierre Bourdieu’s idea of Cultural Capital as well as the idea of representative photos in the perspective of the culture education institute.

The results from the study revealed that photography and tourist photos which had been regarded as a form of communication the major role of which was just to record the jointed-memory that all members in a society had had together, could be a form or a forum for politics. Photography and tourist photos will be as such only when there is the “congregation” among people from different fields through habitus and preferences, which have been generated from the formation of each group in each field. This should include capital operations which are accumulation, extension, flow, and domination for capital until the identities and the preference in tourism photography vary into different forms. For example, aesthetic photographers will take photos that have the taste of art which they can design, re-decorate and arrange everything, both tangible and intangible, in tourist areas. At the same time, professional photographers use skills and techniques that they have learnt. Even though these photographers design, re-decorate and arrange everything like aesthetic ones do, they are emphatic on the taste of journalism. As for tourists, they are urban middle-class tourists who take photos that reveal the taste of exoticism so as to show that they have been to such places. Finally, local people like to take photos of lives and development of local people (in this case, Sangkhlaburi District, Kanchanaburi Province) with the taste of localism as they know

and expertise in everything concerning their native area such as the history of the diasporic Mon ethnic group, geography, climate, as well as architecture and construction, customs, traditions and beliefs of the Mon people because local people in this area are Mon people who have been residing therein.

The outcomes from the analysis on the nature of the congregation among people from various fields revealed that the more photographic knowledge and skills a group accumulate, the harder that group tries to dominate other groups' styles and ideas in photography. The examples of such a group are the group of Aesthetic Photographers and the group of Professional photographers.

As for the group of tourists and the group of local people, which tend to be dominated by the other two groups due to their lack of skills and knowledge, they tend to negotiate the set of meanings that professional photographers have construed via their accumulated capital.

In addition, the researcher have found that the influence of the congregation among these four groups in the circle of the construction of meanings of tourism photography, which consists of creation, publication, and consumption, which occurs in each of all the areas studied here, is not equivalent to one another. In other words, although professional and aesthetic photographer can dominate all the compositions in the circle, tourists cannot do the same. As for local people, even though they have a certain degree of knowledge and cultural capitals, they do not have channels to publicize their preferences, nor can they use their knowledge and cultural capitals to reproduce their styles of photography.